СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 227. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 30-го ВЕРЕСНЯ 1950. — No. 227. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 30, 1950 VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ЗВЕРБУЮТЬ 330,000 УПРОДОВЖ ПІВ РОКУ

Вашингтон, 28. вересня. — Конгресмен Карл Винсон, голова комісії збройних сил палати репрезентантів, виявив, що команда армії покличе дальших 160,000 рекрутів упродовж найближчих шість місяців і разом це дасть цифру 330,000 вояків від початку корейської війни. він теж потвердив, що 3,200 лікарів і 1,400 дентистів буде покликаних на підставі ніжо ухваленого „закону про ...кторів". У більшій частині ...т ...ри будуть покликані з-поміж тих, що покінчили студії на кошт уряду підчас війни, але ще не відбули ніякої військової служби, до якої вони зобов'язалися.

Винсон виявив ці пляни підчас нарад комісії, яка переслухувала військових знавців у справі нової бранки. Комісія застановляється над способами для доповнення збройних сил до трьох мільйонів, як це заповів през. Труман. Генерал Кловіс Е. Байерс сказав кореспондентам, що 330,000 нових рекрутів можна буде дістати з молоді, у віці 19-26 років. У жовтні й листопаді буде покликаних 120,000 новобранців.

ВИКОРИСТУЮТЬ КНИЖКУ ПРО ТРУМАНА ДЛЯ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ АГІТАЦІЇ.

Вашингтон. — Книжка з біографією президента Трумана, П. З. „Людина з Індепенденс", стала матеріялом для передвиборчої агітації республіканців. Автор, Джонатан Даніелс, помістив багато подробиць з діяльности й розмов Трумана, яких досі не оприлюднено.. Головну увагу звертає на себе критика Трумана на секретаря стейту Джеймса Ф. Бирнса за його угодовство в переговорах з Москвою. Одначе Бирнс оставався після того ще пять місяців на своєму становищі і діставав признання від президента. Тому дивно виглядає теперішнє негодування Трумана на свого секретаря. Виходить, що іншого Труман думав, а що іншого говорив. Це тим замітніше, що автор вважає Трумана за незвичайно чесну людину на його становищі.

НОВИЙ ДОРАДНИК КРАЄВОЇ РАДИ РОБІТНИЧИХ ВІДНОСИН.

На місце уступившого під пресією генерального дорадника Краєвої Ради Робітничих Відносин, Роберта Н. Денгама, президент назначив Джорджа Дж. Ботта. Ботт був помічником дорадника впродовж останніх двох років, отже є добре зазнайомлений зі законом Тефта-Гартлі і робітничими відносинами. Після проголошення його назначення Ботт заявив в розмові з кореспондентами, що він надіється жити в приязних відносинах з усіми пятьма членами Краєвої ради Робітничих Відносин. Він походить з Ню Гейвен, Конн., студії і відбув в університеті Джорджтавн і Єйл. Має 40 років життя.

ПРИДУМАЛИ „МЕХАНІЧНЕ СЕРЦЕ" ДЛЯ ОПЕРАЦІЙ.

Ню Гейвен, Конн. — Два лікарі з університету Єйл придумали механічне серце, яке функціонує як правдиве серце. Воно може стати в пригоді лікарям, які переводять серцеві операції при помочі ножа. Механічне серце, це на ділі, помпа, яка заступає фукції серця в правій стороні на якийсь час. Коли б заложити таку помпу, вона дасть лікареві нагоду при операції. Досі такі спроби були роблені успішно при операціях на псах, навіть упродовж сто мінут. Після використання механічного серця звірята приходили до свідомости по операції.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ВІДКЛАДЕННЯ ПРОТИКОМУНІСТИЧНОГО ЗАКОНУ.

На пресовій конференції президент Труман заявив, що він не буде спішитися з реєстрацією комуністів на підставі нового закону і буде змагати до цього щоб у новому Конґресі цю точку змінити. З його доручення конґресмен Кларенс Канон з Мизурі зробив начерк нового закону, який є практичніший і який має вигляди на прийняття в Конґресі. У міжчасі президент зосередить свою увагу на виповнення законів про оборону країни.

ПРИГОТОВАНО РЕЗОЛЮЦІЇ В СПРАВІ ОБ'ЄДНАННЯ КОРЕЇ

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ ПРИСПІШУЮТЬ АКЦІЮ ДЛЯ ЗАМИРЕННЯ КОРЕЇ. — РЕЗОЛЮЦІЯ ДАВАЛА Б „ТИХУ ЗГОДУ" НА ПЕРЕСТУПЛЕННЯ 38 ПАРАЛЕЛІ

Лейк Соксес, 29. вересня. — Представники Британії, Австралії, Канади, Норвегії і Филипин в Об'єднаних Націях погодилися вчора на приготовану з ініціятиви Британії резолюцію, яку вони піддержуватимуть в Генеральній Асамблеї для замирення Кореї. В резолюції немає безпосередньої авторизації на переступлення аліянтськими військами 38-мої паралелі, але вона дає на це свою „тиху згоду", відкликаючись до попереднього рішення Ради Безпеки про всі „заходи" для привернення миру. З огляду на поспішний розвиток подій в Кореї, резолюція має бути внесена вже сьогодні на першому засіданні Політичного Комітету Генеральної Асамблеї. Загально вважається, що вона буде ухвалена вже на початку наступного тижня. Резолюція рекомендує: 1. Поробити всі потрібні заходи для запевнення умовин стабілізації в цілій Кореї; 2. Поробити всі конституційні заходи, включно з виборами під наглядом Об'єднаних Націй, для створення об'єднаного, незалежного і демократичного уряду суверенної корейської держави; 3. Збройні сили Об'єднаних Націй не повинні залишитися в жадній частині Кореї для інших цілей, як тільки для досягнення вгорі згаданих цілей; 4. Поробити всі потрібні заходи для господарської відбудови Кореї.

СТАРА ГВАРДІЯ" ЗНОВУ РАЗОМ ПРИ РОБОТІ. Секретар оборони, ген. Джордж С. Маршал (зліва) з новоіменованим президентом Труманом заступником секретаря оборони, Робертом А. Ловеттом. Вони вже працювали спільно під час другої світової війни, як ген. Маршал був шефом штабу, а Ловетт заступником секретаря війни та заступником секретаря авіяційної війни від 1940 до 1945.

ТРІҐВЕ ЛІ ПРО ЗАГРОЗУ В СВІТІ

Лейк Соксес, 29. вересня. — Тріґве Лі, генеральний секретар Об'єднаних Націй, остерігав вчора перед великою загрозою в якій всіт опинився, — стверджуючи, що Генеральна Асамблея могла б вже на теперішній сесії внести постанови, які раз на завжди виключили б можливість збройної аґресії. Він пропонував: 1. Об'єднані Нації можуть і повинні задемонструвати свою спроможність протиставитись збройній аґресії тепер і в майбутньому; 2. Можливості довести до порозуміння між Сходом і Заходом і тим самим злагіднити теперішнє напруження все ще існують; 3. Всі Нації повинні собі взаємно допомогти піднести свій життєвий стандарт, як одну з головних передумов миру.

РОБЕРТ А. ЛОВЕТ, НОВИЙ ПІДСЕКРЕТАР ОБОРОНИ

Президент Труман настановив нового підсекретаря оборони в особі Роберта А. Ловета, який був підсекретарем стейту за часів Джорджа Маршала. Загальне переконання таке, що ген. Маршал тепер впливав на назначення Ловела на нове становище після того, як теперішній підсекретар оборони, Стівен Т. Ирлі уступив негайно після обняття уряду секретаря оборони Маршалом. На підставі Акту про Забезпеку Країни заступник секретаря оборони є найважливішою людиною після секретаря. Він може діяти самостійно на випадок відсутности самого секретаря. Його уряд є вищий між секретаря армії, фльоти та повітряних сил. Назначення на це становище має бути затверджене сенатом, одначе це станеться щойно після повороту Конґресу з вакацій при кінці листопаду. У міжчасі Ловет обійме уряд без перешкод.

ТРЕТИНА З ФОНДУ НА ЧЕТВЕРТУ ТОЧКУ ДЛЯ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ.

Вашингтон, 28 вересня. — Злучені Держави повідомили країни Латинської Америки, що приготовано $12,000,000 на допомогу при співпраці для розвитку деяких відсталих околиць. Ці гроші підуть з фонду, ухваленого Конґресом на виповнення точки Четвертої з інавґураційної промови през. Трумана. Повідомлення вислав помічник секретаря стейту Едвард Дж. Милер на зібранні Економічної й Суспільної Комісії Пан Американської Унії. Ця організація об'єднує південно - американські республіки. Адміністратор фондів для Четвертої Точки, Капус Вейник, виявив, що сума $12,000,000 є одною третьою частиною усіх грошей, призначених на цю ціль.

СЕУЛ ЗНОВУ СТОЛИЦЕЮ КОРЕЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

ВОРОГ РОЗБИТИЙ НА ВСІХ ФРОНТАХ. — НЕДОБИТКИ ВТІКАЮТЬ НА ПІВНІЧ. — КОРЕЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ, ПІСЛЯ ТРІЮМФАЛЬНОГО В'ЇЗДУ З ГЕН. МЕК АРТУРОМ ДО СТОЛИЦІ, ЗАКЛИКАЄ НАРІД ДО ВІДБУДОВИ КРАЇНИ.

Сеул, 29. вересня. — Ген. Доґлес Мек Артур і президент Корейської Республіки, Синґмен Рі, вернулися сьогодні в тріюмфі до тількищо здобутої столиці Корейської Республіки, міста Сеул, та проголосили його знову столицею країни. — „В імені командування Об'єднаних Націй я радий, що можу відновити Вам, пане Президенте, столицю Вашого уряду" — заявив ген. Мек Артур президентові Рі в хвилюючій церемонії, що відбулася в частинно зруйнованому капітолю, після тріюмфального переїзду вулицями міста. Пусанська радіовисильня передала раніше заклик президента Рі до всього корейського народу, взиваючи його, в ім'я зложених жертв крови і майна в обороні волі, до відбудови країни та забезпечення їй тривкого миру і добробуту.

Вміжчасі, ворог розбитий на всіх фронтах панічно втікає, намагаючись дістатися поза 38-му паралелю. Американське командування стверджує, що ворог втратить щонайменше дві третині своєї армії. Майже половина цеї армії замкнена в південно-західному куті країни і йде на зустріч повному знищенню. Ще тільки в деяких місцях ворожі недобитки ставлять розпачливий опір, прикриваючи втечу головної маси військ. Втікаючи, ворог залишає всю зброю і ввесь виряд, часто навіть свої уніформи. В поодиноких випадках, ворожі армії розбігаються та намагаються меншими і більшими групами продертись горами та дебрами на північ. Ворожі дивізії вже здесятковані до тої міри, що з поверх 10.000 вояків восьмої дивізії залишилося не більше 3,500. Американське командування стверджує, що втеча ворога — там де вона ще можлива — є така швидка, що наступаючим військам важко його здоганяти і в поодиноких випадках тратиться контакт — в цьому випадку зі спинами ворожих військ. Практично, ворожий фронт як такий вже не існує і аліянтські війська вдаряють в усіх напрямках зі швидкістю, на яку дозволяють їхні ноги і колеса. Зі Сеул частина американських військ наступає за втікаючим ворогом на північ, віддалена ще тільки на около 18 миль від 38-мої паралелі. — Інші частини поспішними маршами йдуть на схід, правдоподібно в новому намаганні перетяти цілий Корейський півострів напоперек та знову від-

(Докінчення на стор. 4-тій)

КОРЕЙЦІ ПЕРЕСТУПЛЯТЬ 38-МУ ПАРАЛЕЛЮ

В Кореї, 29. вересня. — Один з командуючих офіцерів південно-корейських військ, ген. Конґ Ман Донґ, заповів сьогодні, що корейські війська переступлять 38-му паралелю та переслідуватимуть ворога аж до манджурського кордону, — вважаючи це передумовою відновлення миру і безпеки своєї країни. На фронті існує переконання, що теж аліянтські війська не зупиняться на цій штучній лінії, що вже раз була причиною аґресії і майже світової кризи.

ТУРЕЦЬКА БРИҐАДА ВИЇХАЛА ДО КОРЕЇ

Істамбул, 29. вересня. — Заповіджена свого часу бриґада турецької армії до боротьби проти комуністичного аґресора в Кореї, виїхала вчора морем на призначене місце. Бриґада створена з вояків з цілої країни і нею командує ген. Тагсін Язісі. До берегів Кореї вона повинна б причалити приблизно за 45 днів, тільки не відомо, чи тоді буде ще з ким боротися.

КРИВАВІ СЛІДИ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ВТЕЧІ З УКРАЇНИ ПОВТОРЕНІ В КОРЕЇ

Тайджон, Корея, 29. вересня. Американські війська, вступаючи до залишених розгромленими червоними ордами корейських міст, натрапляють на так добре відомі українцям — криваві сліди большевицького відступу з України перед німцями. Подібно, як в'язниці у Львові, Золочеві, Дрогобичі, Житомирі, Луцьку та інших міст України були заповнені трупами змасакрованих до непізнання українців, так само в'язниці корейських міст туго начиняні трупами змасакрованих не тільки місцевих „ворогів народу", але й полонених американських вояків. Населення, вітаючи з ентузіязмом та сльозами радости американські і південно-корейські війська, з грозою оповідає про майже три-місячне панування в них кривавої комуністичної „народної демократії". Стверджується, що головну ролю в цих варварствах, від грабежі та конфіскати майна починаючи а на вбивствах кінчаючи, грали совєтсько-російські „дорадники".

ПІВ МІЛЬЙОНА НЕПРАВНИХ ІМІҐРАНТІВ ЗА ОДИН РІК

Вашингтон. — Урядовець з Іміґраційноґі служби виявив, що впродовж останніх 12 місяців придержано пів мільйона осіб, які намагалися дістатися неправно до Злучених Держав. Кільки осіб перекралися через кордон, цього не знати бо погранична служба є невистачальна для належного стереження всіх шляхів. Найбільше неправних іміґрантів походить з південної Европи. Вони пробують дістатися через Канаду й через Мексик. Іміґраційна Служба має для виконання своєї праці 800 людей, а потрібно 2,000. Між людьми, що намагаються перепачкуватися до Америки є багато „небажаних осіб", каже урядовець.

ПОГОЛОСКИ ПРО ПЕРЕМИР'Я — СОВЄТСЬКИМ „ПРОБНИМ БАЛЬОНОМ"

Лейк Соксес, 29. вересня. — В колах Об'єднаних Націй вважається, що всі вчорашні поголоски, мовляв комуністичний уряд Північної Кореї запропонував за посередництвом Совєтів чи комуністичного Китаю та Індії мирові переговори, були тільки совєтським пробним бальоном, щоб довідатись як Об'єднані Нації і Америка на це реагуватимуть. В цих поголосках згадувано про таку „геніяльну" пропозицію, щоби американські війська вернулися до Пусан, комуністичні армії будуть „відкликані" поза 38-му паралелю, за яку вони тепер в паніці втікають, і тоді можна буде почати „переговори".

БАРАНОВСЬКИЙ В ОПОЗИЦІЇ

Лейк Соксес, 29. вересня. — На вчорашній сесії забирав слово теж совєтсько-український представник, проф. А. М. Барановський. В пресових повідомленнях сказано про його виступ тільки одне речення: — „він був проти мирових пропозицій державного секретаря Діна Ачесона".

ОСТОРОГА ПЕРЕД „СЬМІШНИМИ МИРОВИМИ ПОТЯГНЕННЯМИ"

Ню Иорк.–Ген. Марк Кларк, голова полевих сил армії підчас пресової конференції в готелю Валдорф Асторія, остеріг кореспондентів, що Росії не можна довіряти і тому треба бути обережним перед її удаваними мировими потягненнями. Різні мирові заяви це тільки спосіб Совєтів приспати чуйність Америки до оборони. Конференцію відбув генерал з нагоди зібрання Краєвої Ради Промислової Забезпеки, на якому він виголосив промову. Ген. Кларк обстоює сильну армію попри інші ділянки зброї. Він теж підтримав думку озброєння Німеччини. Кларк повернувся щойно з інспекційної подорожі до американських військових частин, які перебувають у Німеччині, Австрії і Трієсті і приглянувся тамошнім відносинам.

АВСТРАЛІЯ ПРИСПІШУЄ ЗАХОДИ ПРОТИ ЧЕРВОНИХ

Мелборн, Австралія, 29. вересня. — Австралійський премієр Роберт Гордон Мензіс зголосив вчора в парляменті знову оспорюваний законопроєкт про заборону комуністичної партії та законне переслідування її підривної роботи. Обвинувачуючи опозицію в намаганні саботувати закон, премієр запитував: „Яким глумом це було б, коли б ми, в тому самому часі як австралійські вояки боряться і вмірають у війні проти большевицької аґресії за морем, були настільки безхребетні, щоб залишити комуністичних аґентів вільними у нас вдома?" Протикомуністичний законопроєкт зголошено в австралійському парляменті вже три місяці тому, але його ухвалення було задержане на домагання опозиції поправити цей закон в тому напрямку, — щоби уряд платив кошти доказів обвинувачення в приналежності до комуністичної партії поодиноких осіб. Отже не йдеться про сам закон, як такий, на який всі погоджуються, тільки про його провізії.

НЕ БУДЕ ПОПУСКУ ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ В КОРЕЇ — ТРУМАН

През. Труман висловив свою втіху з нагоди перемоги Об'єднаних Націй в Кореї, одначе остеріг американське населення, що воно не сміє попустити у своїх змаганнях довести до кінця цю справу. На тижневій конференції в четвер президент заявив, що уряд не злагіднить програми збройння, а теж піде вперед з підготовкою до контролі цін і платень. Одначе він не скриває факту, що деякі конґресмени будуть намагатися блокувати змагання уряду до переведення оборонної програми з уваги на видатки, хоч справи в Кореї ще не наладнані. Президент висловив надію, що мир буде вдоволяючий для всіх інтересованих сторін. Коли президента запитали, чи наша армія піде поза 38 рівнобіжник, він відповів, що не може відповісти на цей запит прилюдно. Одначе він притакнув на пригадку одного кореспондента, що О.Н. ухвалили 27 червня резолюцію, щоб гнати за ворогом поза 38 рівнолежник, якщо зайде потреба.

ПОСОЛ І. ДІКУР ПРОМОВЛЯТИМЕ НА АКАДЕМІЇ УКК

Ню Иорк, 29. вересня. — Єдиний українського роду посол в канадійському парляменті, п. Іван Дікур, виступить з промовою на Ювілейній Академії з нагоди 10-річчя Українського Конґресового Комітету в Карнеґі Гол в найближчу неділю — повідомляють з Ювілейного Комітету. Посол Дікур є в Ню Йорку в характері парляментарного дорадника канадійської делеґації в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй. На цій самій Академії, — крім мистецької програми, виступлять сенатори нюйорського стейту Ірвінґ Айвес і Герберт Лімен, як теж відомий знавець східно-европейських справ і автор праць на ці теми, проф. Джеймс Бирнгем. З українських бесідників промовлятимуть проф. Лев Добрянський, голова УКК, та Дмитро Галичин, голова Ювілейного Комітету. Академія УКК заповідається як велика українська політична маніфестація.

ПОВЕРНУВСЯ З НІМЕЧЧИНИ ПРЕДСТАВНИК КАН. ДОПОМОГОВОГО ФОНДУ.

Виннипеґ. — Е. Василишин і його дружина, повернулися з Білєфельду в британській зоні Німеччини, з 18-місячного побуту, де вони були на службі Українського Канадійського Дипомогового Фонду в справі допомоги українським скитальникам. Він сказав, що в Західній Німеччині остається це доволі велика кількість немічних, старих і хворих, яким важко переселитися в чужі країни. Василишин здасть звіт зі своєї праці в своєму часі. („Канадійський Фармер").

В АМЕРИЦІ

● **П'ятиколонна** комуністична преса, між нею УЩВісті, перестали друкувати повідомлення з корейського фронту, або подають їх незамітно на другорядному місці, хоча ще вчора розписувались на цілі сторінки про „ґероїчні перемоги" аґресорів.

● **До шпиталю умово недужих** у місті Мидлтавн, Н. И. прийнято Ізабелю Лінч, убогу старушку. Вона мала при собі 91,000 дол. в банкнотах. Пояснила це тим, що боялася вкладати гроші до банків.

● **1,200.000 бляшанок пива** для вояків у Кореї дарували власники броварів Шліц і Блац у Милвокі, Вис. Вони надіються, що пиво наспіє до Кореї на день святкування перемоги над комуністами.

● **Перший вояк, що погиб на Кореї**, похоронений на Краєвім Цвинтарі Арлінґтон, коло Вашинґтону з воєнними почестями в середу. Ним був капраль Даніель Алберт Гаврі, з місцевости Окленд, у Каліфорнії.

В СВІТІ

● **Ген. Вилйєм Дін**, командант 24-тої американської дивізії, що „пропав в акції", має бути живий і здоровий в комуно-корейському полоні — довідується американська розвідка від звільнених з полону південних корейців.

● **Грецький премієр** заперечив поголоски про плян спільної військової оборони Греції, Італії, Туреччини та Юґославії.

● **Підводний човен „невідомої національности"** спостережено на японських водах, у віддаленні тільки п'ять миль від Гоншу.

● **Аліянтські війська** повинні переступити 38-му паралелю тільки тоді, як того вимагатиме військова необхідність — заявив вчора софістично французький міністер закордонних справ Роберт Шуман.

● **Британія приготовила** плян оборони Африки. „Джаст ін кейз".

● **Французький уряд видав** декрет про всебічну оборону французької імперії на випадок війни.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВТЕЧА ВІД ДІЙСНОСТИ

З країн Західної Европи доходять до Вашингтону невеселі вісті. В часі, коли американський нарід уже погодився з конечною потребою призначати великанські суми на воєнне поготівля, щоб таким чином забезпечити себе і вільний світ перед новими совєтськими аґресіями, Західну Европу огортає якась апатія, цілковита безнадійність, неохота думати про те, що треба робити, щоб не стати жертвою московсько-большевицького імперіялізму. Це й головна причина, чому вибирається до Европи Пол Дж. Гофман як „дорадник" Адміністрації Економічної Кооперації. Його завдання буде — як висказався сенатор Коннеллі — „натиснути" на західно-европейські держави, щоб взялися негайно до охорони своєї незалежности перед комуністичною загрозою. Якщо так не станеться, то нічо не вийде з плянів Північно-Атлантійської Ради створити таку міжнародну мілітарну силу з европейських та американських частин, яка могла б стримати совєтський похід на дальший підбій Европи.

Коротко кажучи, треба мати в Західній Европі для оборони перед Совєтами бодай 60 готових дивізій. Це коштовна справа і без віри в її конечність і здійснимість, вона не вдасться. Та якраз цеї віри Західній Европі бракує.

Таке довідується Вашингтон зо звіту обсерватора Адміністрації Економічної Кооперації, який тепер перебуває в Америці. Він каже, що Західна Европа відчуває, що вона себе перед Совєтами не оборонить. Це почуття безборонности зроджує у неї апатію. Коли ж йдеться про Німеччину, на яку тепер покладають великі надії, то справа теж скомплікована, бо німців виховувано впродовж останніх п'ять років в пацифістичнім дусі, щоб викорінити в них сліди всякого мілітаризму. Перше казали їм розброюватись, а тепер зброїтись. Одно й друге — розуміють німці — в чужому інтересі.

Та найбільших турбот завдає Франція, бо без неї нема оборони Европи. Саль Тас пише в „Ню Лідер", що якщо Франція не схотіла б воювати, російські війська дуже скоро дійшли б на випадок війни до Англійського каналу та Атлантику. Але положення в Франції тепер таке, що ніхто не має охоти воювати, а зате приймається „доктрина невтральности", бажання не дати себе вплутати в міжнародні конфлікти. Це є „масова втеча від дійсності в міжнародній політиці", пише Тас. Це жаль за тим, чим Франція була й не дуже приязне поглядання на того нового, що став тепер першим і від кого вона залежна економічно й політично. Америка, кажеться далі, стала тепер динамічною, а в Франції є багато таких, що бажали б бачити її в теперішніх обставинах у ролі „політичного паразита".

Отсей сумний образ Західної Европи, а зокрема Франції, може бути перебільшений. Все таки потішаючим він не є. З тими поганими настроями треба рахуватись і старатись відповідною американською поведінкою їх направити. Годі повірити, щоб західні демократії так легко зрезигнували з своїх вольностей, хоч і залякані совєтським кольосом і своєю безборонністю! Тому треба в першу чергу підняти там занепалого духа перетомлених двома світовими війнами народів. Це завдання не менше важне, як справа допомоги економічній й мілітарній відбудові тих країн.

ЗАСЛУЖЕНИЙ ЮВІЛЕЙ

(В десятиріччя Українського Конґресового Комітету

Завтрішньої неділі, в год. 8-мій ввечорі, збереться українська громада нюйорської метрополії в Карнеґі Гол, щоби участю в Ювилейній Академії вшанувати десятиріччя існування та репрезентаційної діяльности Українського Конґресового Комітету в користь Америки та для добра України. Ювілейна Академія буде без сумніву виразником настроїв і почувань цілої не тільки американсько-української громади, але й цілої української спільноти на рідній землі та в діяспорі сущої. Це буде признанням за те, що Український Конґресовий Комітет зробив, та моральною піддержкою і базою до виконання того, що ще треба зробити. Велику бо роботу виконав УККомітет для добра поневоленої України, великі труднощі він вже переміг, але ще більша робота і ще більші труднощі доведеться йому виконувати і перемагати в майбутньому. Десять минулих років праці і досягнень УККомітету можна вважати тільки трампліном до дальших чинів, кінцевим і сумаричним вислідом яких має бути вільна, від нікого незалежна, народоправна Соборна Українська Держава, що стане угольним каменем під величаву будівлю тривкого, бо справедливого миру, до якого від віків змагає знедолене постійними війнами людство та за який і сьогодні кладуть свої буйні голови на побоєвищах далекої Кореї американські та інші союзні вояки.

Українська громада нюйорської метрополії збереться в неділю в Карнеґі Гол, щоби вшанувати ювілей УККомітету, як одної, малої в самій собі, але великої для нас і для українського народу та для української справи складової частини тих загальних, вселюдських зусиль. Бодай побіжний перегляд праці УККомітету за минулих десять років, наскільки на це дозволять рямці газетної статті, хай послужить нам доказом, що це справді заслужений ювілей, заслужений однаково, як перед нашою новою американською батьківщиною. так і перед нашим многострадальним українським народом. Пригадаймо собі цю його роботу коротко, в хронологічному порядку.

Рік 1940

Перший Конґрес американських українців, від якого датується зовнішньо-репрезентативна праця створеного кілька місяців раніше Українського Конґресового Комітету Америки, відбувся дня 24-го травня, в столичному городі Вашингтона. Вже в цьому році УККомітет з'ясував перед зовнішнім світом, зокрема перед американськими властями, недвозначне українське становище по боці західніх демократій в боротьбі проти союзних тоді ще націстського і большевицького тоталітаризмів.

Рік 1941

В цьому році Злучені Держави, нападені підступно імперіялістичним ворогом, опинилися в крутіжі другої світової війни. Український Конґресовий Комітет того самого дня поставив собі за першу ціль допомогу воєнним зусиллям своєї американської батьківщини. В цьому ж році схопились за горло, в непорозумінні за розподіл наґарбаної війною добичі, німецький і російський імперіялісти. Зі смертельного страху перед залізними обіймами свого тоталітарного союзника і однодумця Совєтський Союз потрапив перейти до демократичного табору, використовуючи його щирість і співчуття на широко розгорнену акцію своїх агентів та п'ятих колон в підготовці до наступної війни проти них самих. Совєтофільство стало тоді модою в Америці. Український Конґресовий Комітет, в своїх численних публичних заявах, в інтервенціях в уряді, в своїх пропозиціях до плятформ Демократичної і Республиканської партій та в численних інших виступах був майже „білим круком", що вже тоді звертав американській опінії увагу на цю смертельну загрозу, яку становить для волелюбного світу большевизм, та яка сьогодні сталася примарною дійсністю.

Рік 1942

УККомітет продовжував всіми силами допомагати у воєнних зусиллях Америки та звертати американській опінії увагу на большевицьку загрозу зі зовні і знутра. Знову пішли заяви до уряду, знову використовувано всі можливості і нагоди, щоби звернути увагу американської політики на те, що може статися завтра від підступного большевизму. Арґументом і гаслом в усіх тих починаннях УККомітету була доля українського народу та його змагання до вільного, державного життя.

Рік 1943

В цьому році події на фронтах почали вже поступово заповідати кінцеву перемогу союзникі. Шал совєтофільства в Америці досягав свого вершка, а з ним до нахабства доходили совєтські агенти і п'яті колони. І знову УККомітет, пригадуючи долю України, бив, здавалося б, головою об мур загальної опінії, спам'ятуючи її від легкодушного дурману, що завтра може стати загладою. УККомітет залишився тоді єдиним в світі речником заглушеного ревом воєнних гармат голосу поневоленого українського народу, на живому тілі якого націстичний і комуністичний імперіялісти виконували злочинні практики своїх „визволень". В пожежах війни вже з кінцем цього року почали зарисовуватись майбутні події, а в них і безмежна трагедія багато разів паневолюваного і здесяткованого українського народу і його зруйнованої країни. УККомітет почав шукати можливостей для організації матеріяльної і моральної допомоги українським жертвам війни.

Рік 1944

В цьому році, в дні 22-го січня, відбувся у Филаделфії Другий Конґрес американських українців, у висліді якого вибрано новий Конґресовий Комітет та приступлено до ще більш наполегливої праці для переможного завершення воєнних зусиль Америки і в користь „визволеної" старим большевицьким займанцем України. Торги за „нове впорядкування" Східної Европи після розгромлення Німеччини, зокрема жива активність модного ще тоді польського уряду на вигнанні, вимагали від УККомітету такої ж оживленої активности в користь української справи. Меморіяли до американського уряду та особисті інтервенції знову краплинами води вижолоблювали камінь американського та міжнародно-політичного невіжества в українській справі та її леґковаження. Створення з ініціятиви УККомітету ЗУАДКомітету створило передумови до історичної гуманітарно-допомогової акції американських українців. Започаткування видання „Українського Квартальника" в англійській мові було величезним кроком вперед репрезентативної акції УККомітету в користь української визвольної справи.

Рік 1945

Своєю участю в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй УККомітет виступив на широкій міжнародно-політичній арені, підносячи там вільний голос поневоленого знову українського народу. Інтервенції в уряді, меморіяли, пропаганда в пресі мали цей голос піддержати.

Рік 1946

Короткі факти: Представник КУК і УКК, о. д-р В. Кушнір з Канади відбув поїздку до Европи для провірки положення

(Докінчення на стор. 3-тій)

Д-р Мирослав Прокоп.

УПА—як фактор української визвольної політики

У восьмі роковини.

Минуло якраз вісім років з того часу, коли перед українським самостійницько-визвольним рухом в умовах німецької окупації України стануло невідкладне питання поширення, творення нових та зміни деяких з дотеперішніх форм визвольної боротьби. Вимоги, що їх тоді видвигнуло саме життя, призвели у дуже скорому часі до повстання перших зорганізованих збройних відділів, які в свою чергу дали початок тому творові, що став пізніше знаним як Українська Повстанська Армія. Правда, і в часах першої окупації большевиками Західної України в рр. 1939-41, і в перших місяцях війни на сході існували коротко невеликі окремі збройні відділи, але ані концепційно, ані в організаційному відношенні не можна було в той час говорити про розгалужену по всіх майже українських землях, керовану з одного диспозиційного військового центру та забезпечену виразну політично-соціяльну виразною політично-соціяльною плятформою, збройну силу. А такою власне, почавши від ранніх місяців 1943 року, була УПА.

Як це часто в історії народів буває, ті, хто перший прикладав своїх рук до повстання цієї збройної сили, не завжди могли мати уявлення про те, яке велике діло вони починали. А цілком певно вони не могли передбачити того, що, незалежно від неуспішного для української справи закінчення війни, незалежно від жахливого терору, застосовуваного у відношенні до УПА впродовж довгих років, творові їхніх рук прийдеться відограти в житті української нації таку велику ролю та буде можливим ще сьогодні, тобто в 1950 році, говорити про УПА, як про фактора української визвольної політики. Зокрема важко було в той час передбачити, що оця организована самостійницьким рухом нова форма визвольної боротьби стане у відносно скорому часі могутнім чинником боротьби всього українського народу, що здобуде собі його повне визнання і піддержку, що зуміє перетривати весь нещадний тиск двох імперіялістичних потуг, Німеччини і Росії, що не тільки не заломиться під ударами переможного Кремля, але ще проб'є створену ним залізну заслону та здобуде для себе визнання і право громадянства не тільки серед українського еміґраційного, але й чужинецького світу.

Історія Української Повстанської Армії є безсумнівним доказом того, на які здвиги моральної і матеріяльної сили є спроможний нарід, що рішив не капітулювати перед ворогами, дарма, що їх сили є багатократно переважаючі, і вона доказує також, які величезні можливості піднімати мільйони на боротьбу мають ті політичні сили даного народу, що уміють вказати народові правильні ідеї і концепції боротьби, стисло їх пов'язуючи з життєвими інтересами народних мас та схопити ці маси в організовані лави.

Ідейно-політична сила УПА та західний світ.

Ці правди варта згадати якраз сьогодні, коли увесь волелюбний світ стоїть перед вирішальним іспитом його спроможностей протиставитися наступові тоталітарного російського імперіялізму. Бо що з того, що від багатьох років Америка видає мільйони на економічну відбудову та дозброєння західних, европейських держав, коли велика частина громадян тих країн не проявляє потрібної волі боронити своєї свободи, і коли численні з посеред них не покинули ще надій на евентуальне порозуміння з Росією? Що з того, що американські мільйони йдуть також на піддержку різних режимів Далекого Сходу, поскільки деякі з них не завжди виказують потрібні спроможності стати серед власних мас речниками боротьби за справжню, нефальшовану, національно-політичну і соціяльно - економічну свободу. Які шанси голосно реклямованих походів на „здержування інтернаціонального комунізму", коли в тій площині боротьби ані Росії „здержати" не можна, ані не можна змобілізувати вирішальних протибольшевицьких сил? Чому великі ідеї національного і соціяльного визволення, ідеї боротьби за державну незалежність поневолених народів та за їх вільний економічний розвиток, опинилися серед багатьох народів сучасного світу в підступний спосіб якраз в аренді і в повній експлуатації большевиків, дарма, що власне вони клясично поневолюють народи і людину, а захід визнає принципи свободи? А чейже перемога у сучасному змагу між „заходом" і „сходом" буде тільки і єдино за тим, хто оці передові ідеали свободи, в противенстві до систем тоталітаризму і імперіялізму, зуміє з'єднати для себе. Вони бо власне є і будуть тими рушійними силами, що будуть піднімати народи не тільки Совєтського Союзу, але й інших держав та континентів на боротьбу при майбутньому світовому воєнному зударі. Чому, врешті, як не як, серіозно піддержувана Америкою Південна Корея виказала зпочатку відносно слабий опір російському большевизмові, а чому північні

(Докінчення на стор. 3-тій)

М. М.

З-ПІД БІЛОГО СОНЦЯ ДО СРІБНИХ ЗІР

7)

Після всіх тих турбот, переживань і клопотів останніх днів та після знаменитої подорожі на маленькому і тяжко брудному „набитому" китайцями „Юан-Пей", краса і розкіш нового американського пароплава зробила на нас особливе враження. І від утоми і від подивління ми були перші дні якісь ніби напівпритомні: і добре знали, що дійсно ми вже пливемо до Америки, і одночасно все ще не могли ясно усвідомити, що це реальність, а боялись, що це просто тільки витвір нашої уяви і все може ще щезнути в одну мить, як примара. Вступивши на пароплав, ми зразу попросили провести нас до наших кабін і найперше дістали образочок Почаївської Божої Матері (його ще покійна мама привезла колись давно з Прощі до Почаїва) та від глибини серця горяче подякували Милосердному Господеві за наше спасіння а одночасно молились, щоб Він вирятував і всіх тих наших братів і сестер, яких ще так багато мучиться і в Китаю і в Европі. Далі я поклала в воду свої троянди і ми поспішили на поклад подивитись як будуть віддалятись і зникати в сірожовтій млі шанхайські береги. Вітер став ще сильніший і вже навіть і сніжок перелітав і хоч далеко ще було до півдня, а здавалось, що вже вечоріє, та навіть і при такому неясному освітленню ми на велике здивування і радість побачили, що жвавий Івась вже встиг відвезти нашу няню і повернувся назад та махав нам великою білою хусткою. Але пароплав загудів, заграла оркестра, безшумно запрацювали машини і ми і не зчулися як були вже далеко і від Шанхаю і від тих пристанів, що розкинулись по обидвом бокам річки Вампу, де колись кипіло таке жваве життя, де потім майже все було зметене японською війною, де стільки попрацювалось і де багато всього було пережито і з яким стільки спогадів було звязано. На більшости тих пристанів тепер тільки чорніли обгорілі стіни, колись гарні садки і квітники стояли без догляду, здичавілі і зарослі бурянами, а з каламутної води Вампу то там, то тут, стирчали кінчики труб затоплених пароплавів і все зо всіх боків ще пророчисто говорило про так недавно розіграну трагедію, що забрала стільки людського життя і знищила величезні багацтва і надбання цивілізації та залишила сумну пустку.

Крім нас на палубі майже нікого не було, бо ніхто із безжурних американських туристів, які вибрались в цю подорож, щоб оглянути „Орієнт" і мати „лотс оф плежюр" не міг мати найменшого зацікавлення цими убогими, знищеними війною берегами. Але скоро і ми мусіли зійти, бо настало полудне — „лонч тайм" і „белл-бой" пройшов по всім закуткам пароплаву, мелодійно вигравчи на „цимбалах" заклик до полуденку, а одночасно і всі голосники повідомили про це. Спустились в їдальню і здивувались яка різниця між тим, що діється в природі і тим, що утворює модерна техніка і декорація. Надворі проймав холодний вітер, небо було затягнуте тяжкими темними хмарами, а в їдальні не тільки було тепло, утульно, блищало срібло, кришталь, пребілі скатерки, розкидали своє буйне листя і проміністі квіти тропічні рослини, загадково вихилялись на розмальованих стінах якісь богині чи німфи, але сяяло сонце! Це не жарт, всі були здивовані і половина побігла знову на верх перевіритись чи не з'явилось, бува, за цей час сонце на небі? Але нічого подібного — хмари і мряка, а в їдальні світить полуднeве сонце.

Скоро нам відкрили секрет — за матовим розмальованим шклом, з якого була ціла стеля і дві протилежні стіни їдальні, були скриті сильні електричні лямпи, і відповідно до пори дня ми всю дорогу мали (не зважаючи на сніг, туман, чи дощ) то ранішнє сонце, то полудневе, то західнє. Тільки з 8 годин вечора в їдальні запалювали електричні лямпи і люстри на столах і над ними, штучне сонце гасло і лягало на відпочинок до другого ранку. Наш стіл був ч. 4 і прислугував нам старий мурин, якого син прозвав „дядьком Томом". Вибір страв був не тільки величезний, а просто безконечний і треба було бути якимсь казковим „обідайлом", щоб „подужати" все. Ми, що були з голодного краю, після багатьох років недоживлення, тим більше не могли всего їсти і ніколи не годні були подолати тих велетенських порцій, які нам приносили, що дуже засмучувало „дядька Тому" і він допитувався чим нам не смакує ця добірна страва з найкращої птиці, з найкращої риби, з прекрасними сосами, бо головний кухар француз, невже ми в Китаю смачніше їли і наші китайські кухарі краще готували? Ми на це тільки сміялися, уявляючи собі, як би „дядько Том" обурився, якби знав, якто ми „смачно" останні роки їли. Часом ми замовляли ту чи іншу страву чи солодощі лише на те, щоб син побачив що-то воно і як виглядає, бо за війну він навіть забув, якто виглядає і смакує „айс-крим". Не тільки нас годували 4 рази на день в їдальні, а ще встигали і рано і вечером між купанням, спортами, читанням книжок в бібліотеці, грою в карти чи 5-ти годинними танцями чимось почастувати, чимось напоїти, рознести тісточка, чи морозиво, чи якісь шербети і тим, що скачуть, і тим, хто плачуть, себто і тим приявним, що були в залях, на палубах, і тим, що слабували та лежали по своїм ліжкам. А коли так десь біля півночі ми приходили після концерту, чи балю, чи висвітлювання якої картини до своєї кабіни, то заставали ще на великім полумиску силу прекрасних, незвичайних розмірів і краси, овочів, які на жаль могли вже їсти лише очима...

НАША УЧАСТЬ В ЮВІЛЕЙНІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ У.К.К. БУДЕ ПЕРЕГЛЯДОМ НАШИХ СИЛ, НАДІЄЮ ДЛЯ НАШИХ ПОНЕВОЛЕНИХ БРАТІВ ТА ПОСТРАХОМ ДЛЯ ЇХ ГНОБИТЕЛІВ! ХАЙ НІКОГО НЕ ЗАБРАКНЕ НА МАНІФЕСТАЦІЇ В КАРНЕГІ ГОЛ 1-ГО ЖОВТНЯ!

ЗАСЛУЖЕНИЙ ЮВІЛЕЙ

(Докінчення зі сторони 2-ої)

українських скитальців. УККомітет інтервенював в бельгійській амбасаді у Вашинґтоні проти примусової репатріяції українців з Бельгії до Совєтів. Вислано телеграму до президента Чехословаччини, д-ра Бенеша, в обороні українських скитальців. Відбувся Третій Конґрес Американських Українців. УКК зложив в державному департаменті протест проти совєтсько-російського терору в Україні. Вислано представника УКК на мирову конференцію в Парижі. Проголошено в американській пресі вияснення УКК в обороні українського імені у зв'язку з т. зв. Третім Конґресом Американських Слов'ян. Генеральній Асамблеї О. Н. та її Соціяльній Раді передано меморіяли в обороні українських скитальців. Особиста інтервенція представників УКК перед членами американського представництва в О. Н. (Ворена Р. Остина та сен. Ванденберґа) в справі міжнародного посередництва для оборони українських скитальців та захисту українського народу перед большевицькою самоволею. Це тільки в загальному.

Рік 1947

Занотовано американською пресою публічні виступи представників УККомітету з домаганнями американської допомоги для репрезентованої УПА визвольної боротьби українського народу. Інтервенція у президента Трумана та державному департаменті проти беззаконних „скринінґів" серед українських скитальців. Зорганізовано в Дітройті та інших українських громадах ряд публичних віч та демонстрацій в обороні прав українського народу. Вислано телеграму державному секретареві Маршалові на конференції „чотирьох великих" в Москві, пригадуючи йому потребу оборони поневоленої України. Меморіял до О. Н. за посередництвом американської делеґації з домаганням прослідити відносини під совєтською окупацією в Україні, у зв'язку з повідомленнями про совєтсько-польсько-чеський тридержавний договір боротьби проти УПА. Телеграми до державного департаменту і американського команданта в Німеччині, ген. Клея, в справі азилю для інтернованих вояків УПА. Створено Пан-Американську Українську Конференцію. Меморіяли до Генеральної Асамблеї О. Н. в Ню Йорку та до Комісії Людських Прав в Женеві в обороні прав українського народу.

Рік 1948

Публична піддержка президента Трумана в його рішучості проти аґресивної політики Совєтів та пригадка йому долі українського народу. Вітальне письмо першому президентові Ізраїля з нав'язанням до змагань українського народу. На конвенціях Демократичної і Републиканської партій з'ясовано становище УККомітету, нав'язуючи до положення в Україні. Інтервенція в користь заарештованих на совєтське домагання українців в Італії. Заходи в справі українських програм в „Голосі Америки". Меморіял державному департаментові про „реорганізацію Східної Европи". Велика українська маніфестація в обороні прав українського народу в Нюарку. Інтервенція в користь засуджених в Чехословаччині на смерть вояків УПА. Інтервенція в користь українців в Китаю.

Рік 1949

Видання в англійській мові книжки „Юкрейнієн Резистенс" про українську визвольну боротьбу. Участь в протибольшевицькій маніфестації представництв поневолених Совєтами народів. Інтервенції в справі УПА. Меморіяли в обороні українського народу переслано державному департаментові та Об'єднаним Націям. Заходи для створення Американського Товариства Приятелів України. Знову інтервенція для признання азилю воякам УПА. Інтервенція в справі признання прав ДП воякам Української Дивізії. Успішне завершення заходів для започаткування українських програм в „Голосі Америки". Відбуто Четвертий Конґрес у Вашинґтоні.

Ювілейний рік 1950

Практичне поширення організаційних рямців УККомітету, зокрема включення до нього свіжих сил з нової іміґрації. Широка внутрішньо-організаційна праця, творення відділів. Започаткування Національного Фонду. Активна піддержка всіх американських і міжнародних зусиль для припинення большевицької аґресії. Блискучий виступ голови УККомітету в сенатській підкомісії з піддержкою ратифікації міжнародної конвенції проти народовбивства. Піддержка американської акції проти комуністичної аґресії в Кореї.

Це тільки дуже загально і побіжно пригадано деякі факти з праці Українського Конґресового Комітету. Але вже й цей короткий перегляд дає повне право ствердити, що ця загально американсько-українська Репрезентація, Український Конґресовий Комітет, справді заслуговує на те, щоб його десятилітній ювилей вшанувати гідно і величаво.

ВОЄННИЙ ІНВАЛІД Тамас Вудров Вилсон, член Американських Ветеранів Інвалідів, вручає президентові Труманові в Білому Домі „незабудьку", офіціяльну цвітку-символ Т-ва. Ці незабудьки тепер даватиметься по вулицях всіх міст Америки за добровільні пожертви на цілі Т-ва.

УПА — як фактор української визвольної політики

(Докінчення зі стор. 2-гої)

корейці билися зразу безоглядно і чому, вкінці, ніким не піддержувана і здана виключно на власні сили Українська Повстанська Армія через вісім років спроможна ставляти опір російським наїзникам, які напевно не щадили зусиль для ліквідації цього організованого опору українського народу?

УПА — новий етап у визвольній боротьбі українського народу.

Тільки в такій широкій площині ставлена проблема УПА, тобто розглядана в аспекті подій і стану у всьому сучасному світі, може бути належно висвітлена, а зокрема тільки при тій умові зрозумілими можуть стати ці тверді підстави, на яких побудовано цей всенародний твір. При тому йдеться не тільки про сам факт довгого матеріяльного існування Української Повстанської Армії, але передусім про ті духово-моральні і суспільно-політичні цінності, висловом яких вона є, і які рішають про те, що говорячи про останнє десятиріччя визвольної боротьби українського народу, ми можемо говорити про певний новий етап у ній, про добу УПА.

Безперечно, оці здобутки не були тільки здобутками і заслугою тих людей, що без їх участи не було б цієї УПА, що повстала. На саму УПА і на її характер склались без сумніву також досвіди минулого. УПА це взагалі виразник прагнення українського народу до державної незалежности. Вона формувалась під великим впливом того досвіду, що його здобув український нарід в 1917-21 роках, бо до традиції збройної боротьби того періоду УПА нав'язувала. Вона була також результатом двох десятиріч боротьби між двома війнами і то зарівно того, що проходило на ОСУЗ і ЗУЗ, вона зокрема не могла б була повстати в таких видах без цієї тривкої бази, яку створили для неї революційні дії УВО і ОУН.

Тим однак не менше УПА внесла нові елементи в українську визвольну боротьбу та означає і в ідейно-програмовому і в організаційному відношеннях дальший крок вперед у розвитку нашої національно-політичної думки і чину. Це останнє зв'язане з фактом, що повстання УПА припало на час глибоких перемін внутрі самого українського самостійницького визвольного руху та що вона сама була продуктом і виразником тих процесів, що в ньому тоді проходили. Тільки завдяки тому не стала вона епізодичним явищем, тільки матеріяльнозбройного порядку

Мотивів для того було багато. На них може бути вказано тільки на тлі розвитку всього українського визвольного руху та ситуації в періоді німецької окупації України.

(Дальше буде).

ВСІ НЮЙОРЧАНИ МАЮТЬ БУТИ ГОТОВІ НА АТОМОВУ БОМБУ.

Не тільки лікарі і медсестри, але взагалі усе цивільне населення Ню Йорку має бути готове до рятунку на випадок нападу атомової бомби. Таку оповістку оприлюднив комісар шпиталів, Маркус Д. Коґел. Він сказав, що в міських шпиталях є 45,000 готових ліжок, а міжтим комісія цивільної оборони приготовляється на 150,000 жертв атомової катастрофи. Досвід з Японії вказує, що половина шпиталів була розбита і тому шпитальні засоби не вистають на рятунок оставших при житті.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

РЕСПУБЛІКАНСЬКА НАРАДА

Республіканська нарада вчених спеціялістів та передовиків сільського господарства відбулася в Києві 9-12 серпня цього року. Нарадою кермував ЦК КП(б)У Мельніков, Коротченко і др.

Темами нарад були питання дальшої „реконструкції" сільського господарства України. Розроблено схему і нопрямок дальшої „зерновізації" сільського господарства України, цебто скерування його розвитку в основному на поширення площ і плекання зернових культур, в першу чергу пшениці, як „найціннішої культури", підведено підсумки „укрупнення" колгоспів — на 20 липня 7515 колгоспів зведено в 3132 „укрупнені" артілі. (Перед минулою війною на Україні було біля 30 тисях колгоспів)

На нараді критиковано травопільну систему господарства, угрунтовану академиком Вільямсом В. Р. і ведкидувано її, як для України непридатну. (Провідною ідеєю травопільної системи академ. Вільямса є те, що культурне і високоврожайне господарство при одночасному розвитку тваринництва може бути розбудоване лише на основі рільного господарства з як найвищою питомою вагою в посівах трав, корінняків (буряки), картоплі, щоб у вислідi дістати загальне збільшення продукції через раціональне чергування сівозмін. В цій теорії зрештою немає нічого нового, бо на тих підставах провадиться сільське господарство в цілій Европі). Система Вільямся в засаді заперечує і відкидає зерновізацію сільського господарства, як керівний напрямок управи ріллі для густо заселених земель, а тому її й відкидається, бо вона стоїть на перешкоді перебудові господарства України на монокультуру — ПШЕНИЦЮ.

КАЛУЗЬКИЙ МОСКОВСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР

Калузький московський драматичний театр — найстарший московський театр, нині гастролює в Дрогобицькій області, показуючи п'єси класиків і радянських драматургів. На Дрогобиччині також побував перед тим Ризький московський драматичний театр.

Як пише газета, „трудящі Дрогобича, Борислава і Стрия тепло зустріли спектаклі калузького театру".

Далекі і тісні дороги київським, вінницьким, полтавським театрам до Дрогобича і широкі та просторні з Калуги, Риги.

ВІДБУДОВА СІЛЬСЬКИХ СТАВІВ

У колгоспах Диканського району (Полтавщина) на нині є 85 ставів, більшість яких зарибнена.

І НА БУКОВИНІ „УКРУПНЕННЯ"

Бюро обкому КП(б)У у Чернівцях розпорядилося проводити „укрупнення" колгоспів области, мовляв, „наявність великої кількости дрібних колгоспів перешкоджує пристосуванню механізації, розвиткові продуктивного тваринництва, дрібним колгоспам не під силу будувати електростанції" тощо. В новостворених колгоспах воно розвинуло „роз'яснювальну роботу серед колгоспників про усі користі, які випливають з укрупнення". В газетах підкреслено показується, що в тій справі бюро обкому наказало „суворо додержувати принцип добровільности при об'єднанні колгоспів".

КИТАЙСЬКЕ МИСТЕЦТВО В КИЄВІ

У Києві влаштовано виставку творів китайських художників. Виставка відбулася в приміщенні музею західного і східного мистецтва.

Крім того, з Китаю спроваджено велику партію насіння, зокрема чумизи, яка нині вирощується в Україні. З Кореї надійшло насіння суходільного рижу, з Чехословаччини — картоплі, з Болгарії — арахісу і сочевиці. Зразки насіння надійшли також з Румунії і Угорщини... Чудова співпраця: образи, чумиза, картопля — все до СССР, на експорт — марксизм-ленінізм і „досмертна совєтська приязнь".

КОМСОМОЛ ЗВІТУЄ

Не минуло ще й двох місяців від часу, як ЦК партії кинув обвинувачення на комсомол, наче він не виконує всіх завдань, а вже відбувся пленум ЦК комсомолу України, щоб поробити підсумки своєї „поліпшувальної роботи". Пленум відбувся наприкінці липня. На пленумі складали свої звіти секретарі обкомів комсомолу в Україні, а також верховоди ЦК. На пленумі промовляв Сердюк, як відпоручник партії.

„У. Д."

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ЩЕ ОДНА АРТИСТИЧНА СИЛА

Тихо, без шумних реклям виступила з своїм концертом пісень та оперових арій перед невеликою авдиторією в неділю 24 вересня ц. р. в Укр. Нар. Домі в Нюарку ще на американському ґрунті ближче незнана співачка Гільдана Зятик (меццо-сопран). Це — наша землячка, роджена на Буковині, але 2-літньою дитиною вивезена звідти до Відня, де вона згодом і скінчила Музичну Академію у знаної навіть в Америці професорки Вільдбрун.

На цьому, так сказати б інавґураційному концерті повині були знайти в першу чергу місце наші музикознавці. На превеликий жаль, ми їх чомусь тут не бачили, і ввесь той музичний чар, яким обдарувала залю співачка, лишився для них іще незнаним і непережитим. А велика, ще раз кажемо, шкода.

В програму концерту ввійшли арії й пісні Гендля, Маркольо, Верді, Масканьї, М. Лисенка, Д. Січинського і А. Гнатишина. Артистка як у сумовито-чутливих, так і в жартівливих мельодіях виказала глибоку душу, а рівночасно вміння передавати настрій, здобуваючись на вальори гарного з природи голосу, що перейшов добру школу. Все, відспіване артисткою, було на високому рівні і тяжко віддати перевагу одній точці перед другою. Але арія Сантуці із „Кавалеря Рустікана", а особливо композиції А. Гнатишина „Моя мамо", „Жита" і відспівана, як наддаток, „На чужині", не лишають бажати нічого кращого.

Концерт зробив на слухачів враження справжнього артизму співачки, а разом із тим приємне почування, що наші музичні сили в Америці з приїздом Гільдани Зятик збагатилися ще одною справжньою вишколеною співачкою. Маємо надію, що в найближчому часі її при якійсь нагоді почує на концертовій естраді наша і чужа широка публика.

Роман Лукич

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА.

А ПОПІД ГОРОЮ, ДОЛОМ ДОЛИНОЮ... в далекій Кореї відпочиває з'єднання 5-го полку американської морської піхоти, в безупинній погоні за розгромленим ворогом на сеульському фронті.

СЕУЛ ЗНОВУ СТОЛИЦЕЮ...

(Докінчення зі стор. 1-шої)

городити всякі можливості відступу теж іншим частинам розбитих червоних армій. Але південно-корейські війська на східному секторі колишнього фронту здобули місцевості — Калтан, Пйонґчан і Чунґджу та пруть на північ просто до 38-мої паралелі, правдоподібно з інтенцією переступити її ще заки могло б запасти інше рішення. Вони заповіли, що завтра вповні вони вже будуть на цілій лінії. В додатку, корейські республіканські війська висадились на острові Туеспадо, в гирлі порту Гайджу, що вже лежить поза 38-мим рівнолежником. Рівночасно сильні з'єднання американської та аліянтської фльоти продовжували бомбардувати вогнем своїх гармат півостріє Онджин в тому самому районі. Аліянтська авіяція панує над просторами та слідкує за втікаючим ворогом, відповідно підганяючи його. Повне звільнення Південної Кореї та розгромлення комуністичного аґресора на її території може бути вже тільки проблемою днів, бо нігде не спостерігається навіть познак будь-якої організованої підготовки до оборони.

ІНІЦІЯТИВНА ГРУПА УКР. НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ В КАНАДІ..

Торонто, Канада. — Дня 11 вересня в приміщенні Українського Народного Дому в Торонті відбулося засідання ініціятивної групи УНГ. Оговорено лист Головної Команди й лист команданта УНГ й й першого основника й команданта УПА ім. Тараса Бульби. Засідання винесло рішення для піднесення престижу УНГ, яка стоїть на платформі з У. Н. Радою. („Новий Шлях").

ПЕРЕМІНИ В МІСЦЕВОСТЯХ НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ ПІД СОВЄТАМИ.

Ню Йорк.—У кінцевій статті, з низки статтей „Тайна подорож до Червоної Німеччини", поміщеними Еріком Вадлманом у щоденнику „Ню Йорк Трибюн", згадує автор про відвідини до своєї рідної місцевости, яка лежить під совєтською окупацією від кінця війни в 1945 р. „Дім, у якому я жив за дитячих часів — перед приходом Гітлера до влади — ще стоїть" — пише автор. Позаду дому був город. Памятаю, які там були гарні грядки з квітами, тінистий муравник і дерева, під якими я будував шатро і грав ролю американських індіян. Тепер город заріс хоптою і корчами і діти там уже не бавляться. Пять років наш дім, один з найкращих у місті, займали російські солдати. Кільна днів перед моїм приїздом росіяни опорожнили його і я бачив, як німецькі родини спроваджувалися туди — вперше від 1945 р. Сусідній дім теж був гарний дім, куди я заходив як гість разом з дванадцять іншими дітьми. Тепер там міститься совєтська тайна поліція, МВД. Моє містечко могло стати небезпечним для мене, бо мене могли пізнати мої приятелі з молодих літ і припадково поздоровити мене на вулиці. Одначе я не завважав ні одного знайомого. Єдиною особою, яку я пізнав, була Тета Олена, яка колись служила в нас."

● **Вишинський**, совєтський міністер закордонних справ і голова совєтської делеґації в О. Н., не бере участи в нарадах і відпочиває. Хто його не знає, думає, що йому стидно за Корею.

ПОДЯКА

Отсим складаємо нашу щиру і сердечну подяку **Впв. Панству М. і К. Клепачівським** та **Впв. Панству Д-рам С. і Ю. Чопівським**, мешкаючим у Филаделфії, за це, що спровадили нас з пристані до себе, перетримали нас безкоштовно в себе на повному удержанні та помогли нам усталитися в нових умовинах буту.

Рівночасно дякуємо нашим спонзорам п. **Інж. Р. Будзякові** з Дітройту та **Інж. І. Жукові** з Ню Йорку за вислання нам завірень на візд до цеї країни. Нехай Всевишній Господь щедро винагородить їм їх труд сторицею за їх добре серце.

Родина Врублівських і Вигінних.

ПРОФ. МЕЛАНІЯ БАЙЛОВА

довголітня учителька Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові та музичних шкіл на еміґрації, уділяє лекцій фортепіяну і теоретичних предметів. Зголошення кожного дня між 10—12 і 2—4 в домівці Переселенчого Осередку при сьомій вулиці в Ню Йорку. (ог)

● **Знов подорожіло молоко** на 1 цент в околиці Ню Йорку. Тепер буде коштувати кварта молока 24 центи.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ТАРЗАН, ч. 2440. Тарзан довідався про подію.

Добре забезпечений водою й харчами, Великий Луї відітхнув.

Тимчасом два людоподібні звірята пробували переспатися, коли нога Кулу, поранена пострілом Скондера, почала гоїтися.

Незабаром заснула теж Діяна, обезсилена переживаннями...

...а Ренді оповів Тарзанові про себе і про страх перед Великим Луї.